

LIBERTATEA

FOAIE PENTRU SĂTENI ȘI MUNCITORI
întemeiată la ORĂȘTIE în anul 1902

Director:
Protopop IOAN MOȚA

Abonamentul:
pe 1 an 120 Lei; pe 6 luni 60 Lei; pe 3 luni 30 Lei

Un exemplar: 2 LEI
Apare odată pe săptămână, JOIA

„Libertatea” s'a mutat la Cluj

Pentru ușurarea tiparului, foaia noastră, începând cu acest număr care este primul din al 33-lea an, se mută dela Orăștie la Cluj. Tot ce privește foaia se va trimite pe viitor (scrisori, bani, etc.) pe adresa: Protopop IOAN MOȚA, știrarul „LIBERTATEA” Cluj, Colea Moșilor No. 59 la tipografia „Astra”.

M. S. Regele se îngrijăște de înarmarea noastră

Cu grija pe care totdeauna Regele nostru iubit Carol II a arătat-o pentru toate lipsurile țării, cântând să le îndrepte, aflăm ca M. Sa inspectează aproape zilnic fabricile noastre care lucrează pentru armată, pulcrăritie, așezămintele ostășești, să privească desăvârșirea înarmării noastre.

Poporul românesc e rădăc recunoscător Regelui său pentru grija pe care l-o poartă spre a-l da în mână arme bune pentru vremurile când dușmanii ar îndrăzni să se atingă de hotarele țării.

O vrednicie a guvernului: bugetul anului trecut e fără pierderi

„Libertatea” a dat totdeauna celorților săi știri adevărate. Astfel, deși noi avem multe de spus față de guvernul de acum, totuși trebuie să recunoaștem că acest guvern a izbutit să facă un lucru mare: a echilibrat bugetul, adică, încheind socotelile pe anul trecut 1935—36, nu a cheltuit mai mult decât a încasat. Toate guvernele din ultimii ani au avut „băgețe deficitare” adică au cheltuit mai mult decât au încasat, așadar au trăit făcând datorii. O gospodărie, fie mică, fie mare, se dă peste cap când cheltuește mai mult decât câștigă. De aceea e vrednică de toată laudă înfăptuirea aceasta a guvernului, de a fi încheiat bugetul fără pierderi. (Amintim-vă pe vremea lui Argetolanu nici lefurile nu se puteau plăti)

M. S. Regele a decorat pe părintele Moța cu o înaltă medalie

Adeseam cu bucurie la cunoștința cetățitorilor noștri că M. S. Regele nostru Carol II care cunoaște atât de bine lătorii poporului și răsplătește după vrednicie pe cel bun, a făcut directorului ziarului nostru, părintelui Protopop Ioan Moța marea cinste de a-l decora cu înalta decorație a ordinului „Ferdinand” în gradul de comandor, după ce aceluși câțiva ani părinte Moța înal fusese decorat cu același ordin Ferdinand dar în grad mai mic.

Părintele Moța a fost invitat de M. S. Regele la Palatul Regal împreună cu ceilalți decorați, spre a l-se da noua decorație personal de către M. S. Regele nostru Carol al II-lea. Din pricina doliului Curții regale, sărbătoarea aceasta de decorare a marilor lăptători naționali a fost amânată pentru ziua de 10 Mai.

Așadar în curând se va face clădirea din partea M. S. Regelui a marilor lăptători români priate cari și directorul nostru Pr. Ioan Moța.

Vom da în numerele viitoare fotografiile și știri amănunțite despre această mare recepție la Palatul Regal.

În lumea din Ardeal decorarea Păr. Moța și a altor fruntași a pricinat mare bucurie și străngerea și mai puternică a tuturor Românilor în jurul Regelui nostru iubit.

SĂ TRĂIASCA REGELE NOSTRU CAROL II!

Altă cinstire a păr. I. MOȚA

— Cuvântarea d-lui ministru Valer Pop,
a d-lui Prefect și a d-lui Primar din Cluj —

Suntem foarte bucuroși că, odată cu știrea de mai sus, despre marea decorație dată de M. S. Regele părintelui I. Moța, putem aduce la cunoștința cetățitorilor noștri încă o veste din cele mai frumoase. Trecutul de lupte și de peste 40 de ani de gazetărie al directorului nostru, păr. protopop Ioan Moța, e prea bine cunoscut de către vechii noștri cetățitori.

Se tot spune că în țara noastră nu se răsplătește vrednicie. Dar iată că nu e așa, cel puțin câteodată. Când de curând *Sindicatul Preselor Române din Ardeal* și *Banatul* sub vrednică președinție a cunoscutului ziarist Dr. Aurel Gociman a organizat o mare sărbătoare în cinstea vechilor ziaristi ardeleni cari au purtat luptele cele mari cu Ungurii. Printre cei 16 sărbătoriți a fost și păr. I. Moța căruia sărbătorii l-au făcut chiar clăstea de a l înasăruia să răspundă în numele sărbătoritorilor la cuvântările de laudă care s'au rostit în sala Prefecturii jud. Cluj, de față fiind al ministru al Justiției Valeriu Pop, P. S. S. Episcopul Hossu, un reprezentant al Episcopului ortodox, reprezentanții armatei și delegații Universității și ai așezămintelor culturale apoi al prefect al județului Dunca, și d-l primar Drăgan.

Di Ministru Valer Pop a arătat într-o admirabilă cuvântare cât de mult prețuiește M. S. Regele cât și guvernul țării pe Români vrednici sărbătorii acum pentru luptele lor de gazetărie duse pe vremea Ungurilor și plătite cu închisori, suferințe și multe jertfe. Iar în semn de recunoaștere a acestor vrednici, d-l ministru Valer Pop a dat în numele M. S. Regelui Carol II., decorații la toți cei sărbătoriți. (Amintim aici că, o clipă, se crezuse că decorația dată părintelui

Moța, Coroana României în grad de cavaler, era poate prea mică, dar cine a gândit așa, a greșit, deoarece chiar în ajunul sărbătorii ziaristilor, M. S. Regele decorase pe păr. Moța cu o altă mare decorație, despre care vorbim mai sus, cu ordinul Ferdinand în grad de comandor, așa că această nouă decorație, la serbarea ziaristilor, aici nu putea să fie altfel). Apoi d-l ministru Valer Pop a arătat că, dacă cineva se va mai gândi la viitor să se mai atingă de neamul Românească, apoi vom avea plide mari de urmat, în fepte de bărbăție și jertfă de care s'au învrednicit în trecut cei sărbătoriți.

După frumoasa cuvântare a d-lui ministru Valer Pop, foaie mult aplaudată de către mulțimea din sală, a luat cuvântul P. S. Episcop Hossu, după care d-l Prefect al județului Dr. Dunca arăta într-o înfăptuită cuvântare cum soarta a vrut ca tot aici în Cluj uade, nu departe de această prefectură, au fost osândiți în procesul Memorandului, lăptătorii ardeleni, să avem fericirea de a putea sărbători pe acești lăptători în România întregită, de față cu d-l Ministru al Justiției, care și el e tot un vrednic fiu al Clujului și cu participarea morală a M. S. Regelui tuturor Românilor Carol II.

După cuvântarea d-lui primar Drăgan și a celorlalți oratori, s'a dat un banchet în cinstea ziaristilor sărbătoriți.

Vremea aduce, astfel, toate răsplățile pentru vrednicie noastră. Sărbătorirea părintelui Ioan Moța și a celorlalți ziaristi, ca și cinstea pe care ie-a arătat-o atât M. S. Regele cât și guvernul țării, desemeana toată suferința românească din Cluj, — sunt o dovadă că nu este chiar total atât de rău în țara românească, așa cum se grăbesc să spună bărbării.

„Libertatea” — foaie verde

Odată cu venirea primăverii acestela, iată se înnoește și „Libertatea”, mulțându-se la Cluj.

Și înnoește doar înfăptuirea, suferință și rămâne același pe care l-au cunoscut cetățitorii noștri încă de acu-s 34 de ani, de când, în anul 1902, părintele Ioan Moța a întemeiat la Orăștie această foaie, împreună cu alți lăptători ardeleni. An cu an „Libertatea” poposea în casele sătenilor și muncitorilor ardeleni (prin vechiul regat mai puțin) pentru a le aduce nu numai știri din lume și din țară, nici numai povestiri și versuri pentru petrecere și învățătură. Ci „Libertatea” aducea, în rândul înalt, în casele noastre, îndemnul la luptă pentru înălțarea neamului românesc, pentru lepădarea jugului străin. „Libertatea” era o armă de luptă împotriva sălăpăntării ungurești. Ea era scrisă cu gândul de a așeza pe Români în drepturile lor de sărbători liberi asupra țării lor, în care să trăiască după rândurile românești și creștinești, iar nu după placul străinului, spre folosul lui și în duhul lui. De aceea l-s'a și dat folul numele „Libertatea”.

În această luptă îndelungată, foaia noastră „Libertatea” a ajuns la o mare putere de

îndrumare a poporului din satelile ardelenesti. Prin anii 1914—1915 „Libertatea” se lipărea în 20.000 exemplare. Într-o vreme apărea de două ori pe săptămână, și însoțită fiind de alie 3 foi („Foaia Interesantă” pentru povestiri și învățătură; „Bobarnaci” pentru petrecere; și „Tovărășia” pentru îndrumări economice și plugărești). Astfel, pe vremea când puterea foilor noastre ajunsese la culme, plecau dela Orăștie, în fiecare săptămână, câte 70.000 până la 80.000 foi, care se răspândeau până în cel mai depărtat fund de vale, ori vârf de munte din Ardeal, ducând cu ele duh sănătos românesc și chemare vitejească la luptă împotriva străinului dușman. Din când în când, vom arăta în această foaie părerea unor oameni de frunte despre ceea ce a înfăptuit „Libertatea” în luptele românești din trecut.

Pentru aceste lupte ale ei, această foaie a suferit tot felul de prigoane din partea Ungurilor, și, durere, le-a suferit mai târziu chiar și din partea Românilor. Conducătorii foilor, părintele Ioan Moța, a făcut multe luni de închisoare ungurească, pentru scrisul său bă-

Ceții sărbătoriți în pag. a 4-a

Petrecere și învățătură

DE TOATE

Primăvara

La mijloc de codru des

Te duse pasterile les,
Din tucașul, din alunții
În volozul luminii,
Luminii de lângă balii
Care în trestia înalți
Legându-se din unde
În adâncu-se pătrunde
Și de lună și de soare
Și de păsori călătoare,
Și de lună și de stele
Și de zbor de rândunele
Și de chipul drăginei mele...

MHAIL EMINESCU

VERSURI

ca pentru ziua de azi...

...Măi Români, măi băde,
Ardare pământie,
Zăvălești înima cu saec
Năvălați în coșoace,
Sue-ți papul, măi nerode,
Din oștăul te lozode...
Janghul scutură-i din peie,
Frânjele să năle speie,
Și în-și brașii fier de coad
Să dăruie în jur de coast
Până-n granții săraci
Burulena ca ne seacă!...

GEORGE GREGORIAN
In volumul „Străci Târzi Război”...

Intorcerea acasă

Pe șoseaua prafului (drumul
de țară), care se ridică pe coas-
ta unui deal păduros, sta ră-
zimat pe foțogul de pribegie
un călător și privea duse pe
gânduri la strada care se asie-
nea în vale.

Era satul lui de naștere pe
care îl părăsise de când era
flicbu, pentru a-și căluta no-
rucul printre streini, de unde
acum se întorcea mânat de un
dor neșpus.

Iată deci, jinta călătorului
satul nașterii lui. Ca și cum
ar fi părăsit abia ieri locul, așa
de cunoscută i se părea acum
toate: casele joase, magaziele
și grajdurile cu acoperișurile
lor de șindriță cenușie, îm-
prăstiate prin verdeața drăgă-
laşă și sănătoasă a pomilor
roditori; primăria mândră acer-
perită cu ardeie, pe care ta-
răși săs puse de o clădire
când era primarul satului; moa-
ta dela pârâu, ale cărei huru-
turi punea să le audă înșuși,
și pumica, care ducea la ea;
pe departe de acolo, micul laz
pe care strănea jucându-se un
cârd vesel de găște și ră-
apoi izlazul comunei unde vă-
zuse pe vremea, ce pășteau
liniștite și în urmă dimcoala,
pe moviță, bisericuța cu zidurile
ei albe, clopotașii ascușiți și
cruce din cimitir. Aici, sub
una din aceste cruci, se odih-
nise acum tatăl său, pe care
lă dusesse la mormânt, în tim-
pul când el fiul pribegea în
depărare.

Clopotete din turnul biseri-
cului sunau limpede în vale. El
își descoperi capul cu smer-
nie și zise: „Tatăl nostru”. A-
poi, coborî cu pași grăbiți, trecu
peste podulele, care leașă cele
două fărâmi ale gârlei, și în-
tri în sat.

La biserică săs percepător
(străgătorul de dări), un fost
camara de școală al lui, cu
care se jucase atât de mult în
copilărie. Toțu nu fu cunoscut.

Înaintea ferăriei, ferarul po-
covea un cal. El aruncă o scurtă
privire asupra străziniului, apoi
se întoarse îrași la lucru. Pe
o bancă în fața cărciumii, se-
dea cărciumarul, nasul său și
fuma în tihăni din lulea. „Nu
voiești să te abai pe la mine
la un pahar de vin răcoritor?”,
strigă el drumețului. Acesta
își mulțumi și își văzu de drum.

Dela școală veneau încăr-
năruți preot și învățătorul, adânci
în o povestire între ei. El
răspunseră fără multă luare
aminte la salutul (darea de bi-
nețe) a străziniului și-și urmară
vorbirea.

Cine oare ar fi putut să cu-
noască, în serioasa privire a
omului cu fața palidă de as-
primea vremei, pe copilul sbur-
dănit de odinioară, căruia
nu-l fusese nici un șanț prea
lăd, nici un gard prea înalt,
nici un tufiș prea spinos?

O năruță, cum n'a mai fost nici nu va mai fi, — scriu zările ce a avut loc în- tru un sat din China. Trăia la acest sat un văduv ce avea trei feciori, și în alt sat trăia o văduvă cu trei fete mari. Cum s'a nime- rit, cum nu, văduvul s'a întelece cu văduva să se căsătoriască împreună, dar să-și sfârșiască fiil, să se lece și el între ei, trei fe- celori uncheșului, pe trei fetele mătușei... Și copiii au ascultat și s'a făcut o năruță ca ne-alta: tata și mama mergeau înainte spre biserică și cel trei feciori cu cele trei fete. Și mame, din cele două fămilly, se făcără patru...

Tr. d. P. Svirija.

Ce sunt frustrările

— Ele trebuesc nimicite. Doare-
ce Jefuesse truda plugarilor
și muncitorilor —

Tărâni și muncitorii noștri
trebue să învețe și ei câte ce-
va din înscăruțele războiului și
de gospodăria statului căci numai
astfel vor ajunge să-și de-
seama de cele ce se petrec în
jurul lor. Azi toate lumea este
chemată să-și spună părerea,
prim voi, despre treburile obș-
tești. Cu atât mai mult trebue
deci ca țărâni noștri să cu-
noască, să învețe și să știe să
priceapă anumite lucruri de că-
petenie din viața obștească.

În această pagină „pentru
învățătură și petrecere” toată
noștră va lămurii pe sătenii și
muncitorii în fiecare număr,
despre câte o asemenea „tă-
nă” pe care trebue s'o cu-
noască.

Să vorbim azi despre „frus-
tări”. Mulți vor li citii acest
nume prin zările care nu sunt
scrise pe înțelesul popularului.
Și nu vor fi știut ce drăce se
mai ascunde și sub numele
acesta.

Adevărații „drăcie”, adevă-
rații fații de a Diavolului lă-
comiei, se ascunde sub cuvân-
tul de „frust”. Vești vedea de ce.

„Trusi” însemnează înșofețe
tuturor fabricilor care lucrează
aceeași marfă. De pildă „tru-
șii zahărului”, frustul fierului
(numit li noi în țară „Soco-
mei”), frustul bumbacului, fru-
stul exportatorilor de grâne și
așa mai departe. Înșofețe fiind
astfel, toate fabricile (ori ne-
gustorii) de un fel, ei scapă de
concurență adică scapă de în-
treceasă dintre negustori. A-
ceastă concurență, ori întrecere,
face să scadă prețurile așa
încât negustorii să nu câștige
deci puțin, cât se câștine. Când
înșofețe sunt înșofeți într-un
trusi, atunci nu mai este între-
cere (concurență) la prețuri, și
astfel (jabcile și negustorii mari
pot ridica prețurile cât vor
de mult, mărindu-și câștigurile
și sărăcind pe cumpărător care
plătește cu prețuri îngrozito-
rele culele, fierul de plug,
zahărul, cimentul, untelele de
plugărie, bumbacul și tot ce-
trebue.

Iar cum Statul, prin țarea mari
la vama, oprește aducerea a-
cestor mărfuri din străinătate
(pentru a „ajuta” industria a-
dică fabricile din țară), produc-
torii de mărfuri, înșofeți în fru-
sturi, fără liica nici unei „con-
curențe” (căci toți sunt înșofe-
țuri printre ei), își fac de cap
și vau vloga bietului plugar
și muncitor cu prețuri uriașe.

Trustrile trebuesc nimicite!
Fie prin deschiderea granițelor
pentru a veni marfă străi-
nă etihă, fie prin orice alt
mijloc.

Mulți au lăgdăuit că deslin-
tează frustrările. Oare de ce nu
le-au deslințat până acum?
Mai ales partidul zis naționa-
l-ărănesc, (dela care țărâni în-
șofepta mai multă ocrotire de-
că delă alte partide veci), de
ce a dus tral bu cu frustriele
li (In care e băgat mai ales
Madgearu) de ce nu a avut
durere pentru fărâșimea jefu-
tă de frustriele jidovești (și
chiar românești)?

Iată o întrebare pe care tre-
bue să și-o pună fiecare plu-
gar și muncitor.

Faceți și pe cunoscuți Dv.

SĂ SE ABONEZE LA

„LIBERTATEA”

Ce n'al putea crede... El-
veția e o țară de 4 milioane
locuitori. Anglia are numai
în Europa 50 milioane și
alte vreo 300 de milioane
de locuitori pe celelalte lă-
turi ale pământului. Având
în vedere că pentru ro-
poreze lainatele, se scriu
și tipăresc cu atât mai
multe fol, cu cât e numă-
ral lor mai mare, — ar fi
firesc, ca la Englez să
găsim, chiar și numai pen-
tru cele 50 milioane de En-
glezi din Europa, de 10-12
ori pe-atâtea alare, câte în
Elveția cea de 10—12 ori
mai mică.

Și, ce n'al crede, lucrul
nu stă așa: În Elveția cea
mică, se scriu și tipăresc
de 3 ori mai multe gazete,
decât în Anglia cea mare.

Caré să fie țâcul acest-
or arătări? Iată care: El-
veția e stat fînt de toate
celelalte state, ca stat „neu-
tru”, de care s'adece nime-
nea să nu se atîngă; e țara
libertății celei mari pentru
toate neamurile și toate
țările din ori ce țare.

El bine, pentru aceea
acolo trădesc, netrabari de
nimenea, cu zecile de mil
ce fugii de prin țările lor
pentru ținta lor politică.
Și acela, ca să-și răspân-
dească politica, scot de sub
țipar acolo sute și mil de
gazete, pe cari le trimiț
apoi prin țările lor, pen-
tru a-și sămăna gândurile
și îndemnările lor. Poate
80 ori 90 la sută din folle
din Elveția sunt de acest-
fel. De aceea s'a săs de
multe.

Cei doi nebuni

Doi nebuni, învăliți în man-
tau lor și împinși de frigul
cel tare, intrară de afară,
într-o cărciumă și să rugară
să-și lase să se încălzească pu-
țin la focul care ardea în va-
tră. Cărciumarul li lăsă, le dete
doză scune, ș'apoi se duse
după treburile sale.

Unul din cei doi nebuni, s'a-
șeză atât de aproape de foc
că mai că se ardea, pe când
celalalt se oprise în mijlocul
căsei și întindea mâinile spre
foc, pentru a-și încălzi astfel
măinile înghețate.

Cel dintâi peste puțin zice
năuc: Blăstămat foc, tu nu
încălzești și eu sunt tot rece
ca și înainte.

Atunci chemară pe cărciu-
mar, căruia să plâneră asu-
pra celora ce făceau focul și
asupra lemnelor ce ardeau.

Banul om, văzând că acei
doi au prea suat în mințile
lor, face să se depărteze pu-
țin cel de lângă foc, și pe
celalalt îl apropie și astfel am-
bii s'au putut încălzi deopo-
trivă.

De multe-ori așa e viața: pe
unul trebue să-l tragi puțin
napoi de șumac, pe altul să-l
împingi nițel înainte, ca să-i
fie bine.

(După Ferari).

Măcelărie în care nu mai
încrează barda și câștigul.
Un profesor englez de știin-
țe, a fectod nițac țare
electrice, pe care trimițare
du-le cu o săptămâre anu-
me, omoară ori ce vietate
ce-i vine în cale, pe de-
părtare de vreo 10 kilo-
metri. Profesorul, om de
înțih, spune însă, că va
va da descoperirea sa pe
măna oamenilor care ar
putea să o folosească în-
când răzoi altor oameni ca
ei și așa nici pentru acor-
pă de răzoi. El o va
lăsa folosită numai unde
întrebunțarea ei e îndreptă-
țită, ba chiar o binefă-
cătoare, ca, de pildă, la abato-
rii (hietorele de ani-
male), unde animalele prea
sunt chinute cu burda și
cuțitul, — pe când lovită de
o rază de asta a Engle-
zului, ele ar avea o moarte
ca de trănnet, nici n'ar ști
și ar muri.

Fel nou de zidit casele
mari în București, — a po-
runcit Primăria. Cel ce le
clădesc vor fi obligați a-și
zidi în ele adăposturi bine
închise, în cari să nu poată
întra, în vreme de răzoi, o
gazele ucigăse, încetătoare
sau otrăvitoare, aruncate
de avioane asupra ora-
șului. În acele adăposturi
(pivniți anume fatocmice),
locuitorii săs fectiți de
acele gaze blăstămate. Ba
să și săs casele și un co-
peris, ca o călăuză de oțel,
care săs fecti scut împotriva
bombardării din avioane-
le. Bombele s'aridite de
așa, să nu le poată face
străicidunine. Oângreană
pentru cel ce zidesc, dar
în vreme de răzoi, — de
mare folos pentru cel din
casă și vecinilor lor.

Cât de răz poate fi un om
fără Dumnezeu. Acolo unde
o religie îndulcitoare de
suflete, cum e religia lui
Hristos, nu încrează asu-
pra oamenilor, — o, ce
rân, ce crud, ce barbar se
dovedește omul!

Călători prin țările streine
aducând știri de pe acolo,
arată, între altele, o ciu-
dătenie din Tibet (în Chi-
na). Sunt în acea țară o
tagăru de „călugări” pă-
găni cari au mare putere
asupra popularului, care li
ascultă cât pentru că li
poruncesc legea, cât de
frică. Și ciușății „călugări”
păgăni sunt și jidocitorii
în multa feluri de pără
asupra celor găști în vreo
viriă oarecare. Ei judecă
pe unii la închisoare, pe
alții la moarte. Și iată ce
fac ei ca cel orândiți la

Știri din lume

Din Rusia comunistă

— Ce sunt „colchozurile”. — Țărani români, întrebați-vă dacă doriți să trăiți și voi în „colchozuri-comuniste, așa cum vrea să vă ferească Constanținescu-Iași, Pauker și noii lui tovarăși politici.

În Rusia sîmbărilor bolșevici (la care li-se mai zice și „comunisti”, „mărășii” ori „socialiști”). Temelul socialismului, al bolșevismului, este *desființarea proprietății* (adică nimeni să nu mai fie săd pînă pe un avuț, fie pămînt, fie neclte, fie hrană, ci toate avuțurile să fie ale Statului). Sub săpînțarea Statului, dar în futurul oamenilor, pînă și celui mai sărac (fără pămînt, fără casele, unelte, vitele, și toate se dau în proprietatea și săpînțarea Statului. Statul apoi adună pe oameni în niște turme de muncitori. Li trimite la lucru acolo unde vrea el și cum vrea el, dă case de locuit cum vrea el, și dă hrană în schimb muncii, adică că vrea Statul. Adică atîta cât să nu crape de foame, iar această adunătură de oameni robi, se chiamă „colhoz”, adică un fel de tovarășe. Dar în această tovarășe plugarilor și muncitorilor e tovarăș numai la muncă, el n'are nici o săpînțare asupra pămîntului și roadelor lui.

Cînd se face secesiunea ori se adună cetelatele roade ale pămîntului, Statul îi dăuce în depozitele lui, în din cele că vrea și ce vrea, iar o altă parte o împarte (cât vrea Statul) la muncitorii care au asudat un an întreg pe pămînturile Statului.

Știrile mai noi venite din aceste tovarășe de roade, din aceste colchozuri rusești, sunt îngrozitoare. Deuceau el viață grea, plugarii ruși, și înainte de săpînțarea bolșevică. Dar acum, au ajuns roabi adevărați. Statul îi și-l dăuce, după pla-

cul lui, dintr'un capăt al țării la altul, îi dăuce cu sîla la lucru și sub aspre pedepse. Cine crănește, că nu-i place colbita ce i-a dat de locuit, ori că i-a dat lui o răspînțare mai mică decît altora, pedepse. Cine în oriente cu funcționarii Statului, abia e bătut, schingiuit, închis și chiar împuscat, fără nici o judecată. Oamenii ajunși în această robie se gîndesc cu la o viață de răi la vremeurile de demult cînd fiecare are săpînț pe gospodăria lui, pe grădina lui, pe fîgurul lui de pămînt.

Și, pe lângă toată robia aceasta, bolșevicii prigonesc pe cei care se închină lui Dumnezeu. El ar bisericești, închid și chiar omoară pe proști așa că oamenii mor leneș la sălăntă împărțănțele, sunt în gropăși fără slujbă bisericească, iar pe copii n'are cine să-i mai boteze.

Adevărații săpînți ai Rusiei bolșevice sînt înțînii, cari n'au nici durere pentru suferința bietului creștin, nici nu au dragoste pentru biserica noastră.

Iată, iubii celorlți, ce „terriche” vreau să vă aducă și vouă aceia care vă vorbesc despre „frontul popular”, despre „socialism”, îndemnându-vă să ajuteți pentru ca mîne să vă risipească gospodărită și să vă bage ca pe vite în grajdurile „colchozurilor”. Iată ce vrea să vă dăruiască comunistul Constanținescu-Iași, unul cu cetățile comunistești Ijdan Pauker, Moscovic și alții, și — durere — unul, de curînd, la alegerile din Muneodora, cu partidul național țărănesc.

Se frămîntă NEAMURILE

Culări folosi un război

Numele marilor fabricanți de arme, pe cari li cam știți D'voastre cine sînt... Fabricile s'ar îngroșă încă odată pe un veac, iar popoarele s'ar ascundea toate și cele brute și cele burlatoare, la cazanul cu zmoală ferbinte al sărăciei, iar el, Blumli și neamurile lor, ar pluti încă un veac, peste popoarele neorocite, ca oleiul pe apă.

Italia

dovedindu-se tare, înarmată bine, și arîndă că nu se sparte de orice — menințare a altora. — Iși dăuce înainte războiul el, și dăuce Africa cu mîna tare, și face pe cel ce credeam că o pot înfrica, să săbească cu amenințările. Azi Anglia și așaște, cari li-au pus destule pedecel, încep să iaze pe Italieni în pace. În curînd Italia va avea mîna că total slobodă în războiul său cu Abisinia. Căci Anglia abia poate ținea de frâu pe Franța, și un dec ea foc European. Intrarea Germaniei în Reanania, îi tu de folos — Italiei.

Dar — unde dai și unde crapați..

Germania prin pasul el îndrîznește în Reanania, încurcî pe Anglia, ca să nu mai poată face atîtea greutăți Italiei în războiul cu Abisinia, și de fapt Italia se simte asărată. — Dar îndată ce se simte așa, Italia încheie zilele trecute, o nouă articole și frîle cu Austria și cu Ungaria... Cu Austria, după care lăcomete Germania, se leagă să-i asigure *neatîndarea*, așadar pune pedecel planurilor Germaniei..

Germania prin pasul el îndrîznește în Reanania, încurcî pe Anglia, ca să nu mai poată face atîtea greutăți Italiei în războiul cu Abisinia, și de fapt Italia se simte asărată.

Germania prin pasul el îndrîznește în Reanania, încurcî pe Anglia, ca să nu mai poată face atîtea greutăți Italiei în războiul cu Abisinia, și de fapt Italia se simte asărată.

Din Germania lui Hitler

Celtozii noștri agită că Germania a răscălit de curînd popoarele italiene, cu o mare și îndrîznește hoitără a ei și anume: după ce a fost bătută în războiul cel mare, Germania a fost oprită să lînă armată la granița către Franța și Belgia, cam pe 100—200 kilometri delag ranjii. Acum Nemții nu spus că, 20 ani după război, mîsură aceasta nu mai este dragă. Și este primejdoasă pentru Germania, mai ales din pricină că, de curînd, Franța a lînă cu Rusia o alianță militară (tovărășe de arme) pentru a face Franța și Rusia război împotriva Nemților. (Război dorit nu de către Francezi și de către Ruși, ci de către boșevicii, francmasonii și Ijdoivi cari sînt cu mare încrețe și la Paris). Astel, spun Nemții, că Germania amenințată cu război de către Franța trebuie să fie trimise țire și în acele părți ale Germaniei care sînt învecinate cu Franța (părți de țară numite „Renania”). Ca să se poată apăra întru împotriva Francezilor, chiar la graniță, și să nu-i aștepte în inima țării nemjești.

Zis și făcu. Hitler care e azi conducătorul Germaniei, nu e condus de Săsin și Iubiti de tot poporul lui, puterea lui Hitler e mai mare decît a unui împărat. (Azi Germania nu mai are împărat ci doar Președinte-conducător, care este Hitler, om ridicat din popor, din muncitor-săsin și apoi zugrav). Hitler dădu drumul unei armate germane și ocupă Renania care, cum văzărăm, e tot pămînt de-al Germaniei. Franța, supărată, amenință pe Nemți cu război, cerându-le

să-și retragă soldații din Renania, că de nu, Franța îi scoale pe Nemți din Renania cu oștile francezești. Dar nu se îndrîznește Franța să facă război Nemților, fără sprințu Angliei. Dar Anglia n'are vrut să dea sprințu Franței (deși care legată este cu contract de ajutor în caz de război). Căci, spune Anglia, nu e după deplăte să facem război Germaniei din pricină că ea n'are intrat cu oștile în țara străină, ci în pămîntul nemțesc al Renaniei.

Franța îngheș, se cam supără pe Anglia, dar nu se mai gîndește acum să facă război Germaniei.

Hitler, ca să arate că poporul german e cu ei, făcu un *plebiscit* (un vot al poporului, întrebă dacă sprințese politica lui Hitler). Au votat 44 milioane de Nemți, din care 34 milioane s'au jurat să aprobeze (sprințu) pe Hitler pentru pasul lui în Renania, și numai o jumătate de milion nu l-au aprobat (adică 98%, milioane și 2). Impotriva lui, Biruința aceasta atîde de mare a lui Hitler, a cam pus pe gînduri pe Francezi.

Spre ai dovedi că Germania nu vrea să facă război împotriva Franței, Hitler a spus că e gata să facă un tratat (contract) cu Franța prin care să se lege să nu facă război cel puțin pe vreme de 25 de ani de acum înainte. Dacă Franța va face sădăși, credem că Franța va face un *contract de pace pe 25 ani* cu Germania, și, astel, toată lumea va putea răsufla mai ușurată, știind că va fi scăpăți decamdată de război.

Războiul din Abisinia

— Biruința armatelor italiene —

În zilele acestea Italienii au cucerit din nou mari bucăți din pămîntul Abisniei. Italienii, după ce au nimicit aproape toată armata abisinieană, înaintează acum ca un urag, iar a înțînii nici o împotrivire. Puțina armată care l-a mai rămas „Negusului” (șeful chemat și împăratul Abisniei) nu mai are nici o putere. Se pare că în curînd războiul se va sfîrși, prin deplina biruință italiană.

Astel în zilele acestea Italienii au cucerit marile orașe Gondar, Sacota, Debareh, și altele. Se așteapă cucerirea orașelor Gigiga și Harar, apoi apropiata cucerire a orașului Desse și chiar a capitalei, Addis-Ababa, în leacătura cu războiul acesta să lînămur pe celtozii noștri despre un lucru:

Nouă nu ne-ar plăcea să vină să ne cucerescă un neam străin. Astel, s'ar părea că treaba pe care o fac Italienii cucerind părți mari din

Abisinia, este o mare nedreptate. Dar nu e chiar așa. Căci părțile de țară pe care cer Italienii, nu sînt locurile de poporul abisiniean, ci de seminiții sîrșine, pe care Abisinieii le-au cucerit abea de vre-60—80 de ani. Aceste seminiții sînt toare înapote și proaste, și nu se pot săpînțari în țara Abisinieii, după ce le-au cucerit, l-au făcut sclavi (robi) pe toți a aceșii nenorociți și li poartă cu lanțuri de picoloare, li vînd ca pe o mară, li omoară cum vreau el. Așadar Abisinia nu are nici un drept să săpînțesească și să robasească aceste seminiții.

E drept că nici Italienii nu cheltuesc bani și sînge în acest război numai de dragul de a face bine acestor robi, ci pentru că pămîntul locuit de ei, e pînă de aur, petrol și multe bogății. Dar iarăși e drept că Italienii au desțînțat (au lepădat) sclăvia (robia) și, pe unde sosesc ei, loșii și răbișii sînt liberi, li-se scot din lanțurile, și sînt lînăși și duci un tral mul mai omenesc decît sub săpînțarea negrilor abisinieii.

Astel, pe unde sosesc armatele italiene biruitoare, seminițiile acestea le primesc cu bucurie, ca pe niște desbotori.

Toată Abisinia e cam de 3 ori atîde de mare cît România și are ca o treime din populație cucerescă Italiană, este o înțînere cam cît România.

În Asia mijeste războiul dintre Japonia și Rusia

De mult aceste două țări stau gata să se încare. Japonia vrea să fie săpînță în Asia. Rușii nu prea îngăduie să cucerescă Mongolia și Chbia, așa cum vrea Japonia.

Astel cele 2 țări mari stau gata să se încare.

DE TOATE

(Urmare din pag. a 2-a)

moarte. În loc să-l ucidă cumva la vreme scurtă, îi vără într-o piele crudă de animal zis yak un fel de bivoual. Ii cos în acea piele și-l agără la soare. În arșița soarelui plelea aceea se usucă, tot strîngându-se, pînă se face un boț de un clubăr abia. Și cum plelea se tot strînge, îi adună de-l face cocoloș pe neorocitul din ea, pînă moare acolo străns ca în doage și sufocat.

Dar tot e mai blîndă această moarte decît cruzimile în care omoară bolșevicii pe dușmanii lor, fără judecate nici unui „călugăr” ci doar după bunul plac al cutărui perclunat ajuns mare domn „comunist”.

Din nou sînt lupte de patrule la granițe.

De o fi să fie război, să le fie de bine, dar noi nu o să ne amestecăm ca să apărăm Rusia! Ce am perde noi dacă Rusia bolșevică ar fi doborâtă la pămînt de către Japonezi?

Amintire sfîntă... Când

Ioși, luînd țire în via, a luat pe Maria și pe pruncuț Isus și a fugit în Egipt ca să nu fie tăiat de Irod, — la sfîrșitul drumului, sfînta familie s'a odîhnit de oboseală sub un „sicomoi”, arbore ce creștea în acele vremuri pe acolo, cunoscut pentru umbra lui bogată.

Cu vremea acest arbore a pierit sau a fost pus în printr tăiere, dinu cele mai multe bolare pe unde trăie. Cercetătorii acelor locuri spun că azi arborele sfînt se mai găsește numai într-un singur sat din sus de Celso, — încolo nu se mai poate vedea. Cel ce trece pe aici și-l cunosce, se închină, ca la un arbore ce aduce mereu aminte de familia sfîntă.

Noi tuburări

În Jugoslavia

Țara vecină, Jugoslavia, nu e alcătuită dintr'un singur popor, ca România noastră, ci din 3 părți de țară cu 3 popoare înrudite: Sărbii, Croșii și Slovenii. Din cînd în cînd, Croșii, nemulțămii, își arată aceste nemulțămiri, prin tuburări și chiar mici răscăle. Astel zilele trecute la Zegreb în Croșia, se făcea înarmătarea unui student mort în lăchisoare undea era bogat pentru lupte politice. Cu prilejul acestuia mîșma făcu manifestări (adunări) la care s'a ciocnit cu poliția. Sînt morți și răniți.

Pentru a ajunge la împăcare, s'ar părea că lu-

